

Ja, men de træde aabenbart frem!), og som træde ganske særdeles aabenbart frem i Forbringen om, at Jernbanerne først og fremmest skulle benyttes saaledes, at de gibe det hurtigste directe Udbytte paa Publicums Beføstning. Den private Interesse træder saaledes fuldt saa meget frem i de private Selskabers Drift. — Det er ganske rigtigt, hvad den ærede 7de Landstingsmand for Kjøbenhavn (David) yttrede, at der ogsaa paa dette Omraade nu i dette Dieblil foregaaer en Kamp imellem Capitalen og Publicums frie Kjørelse, Befolkningens frie Virksomhed; det er ganske vist, at der ogsaa her paa Bunden af Discussionen spiller en saadan Kamp for og imod Capitalens Herredømme ligeoverfor Publicums frie Virksomhed; men det turde vel netop være derfor, at den sunde Sands hos Befolkningen ikke lader sig afstrække ved Ordet: „Statsindustri“, eller derved lader sig rolle i den rigtige Fornemmelse af, hvad der er Publicums og derved Statens Tarv og Interesse i denne Sag. — Ophjælpsningen af et Lands materielle Cultur ved Hjælp af en Anlægscapital af 18 Millioner, der ydes af Staten, er sandelig et stort og vigtigt Statsformaal; men det forekommer mig da, at den constitutionelle Statsform fordrer, at et saadant Statsformaal ikke hengives under en uansvarlig Styrelses absolute Myndighed, men at derimod Befolkningen igjennem sine Repræsentanter og igjennem den ansvarlige Regjering faaer Indflydelse paa at bestemme, hvorledes dette Statsformaal skal fyldestgjøres paa den for Staten og Befolkningen bedste Maade. Jeg troer, at man i denne Sag ikke skal lade sig strække ved Theorien om Statsindustri; jeg benægter, at der er Tale om en Statsindustri, naar der er Spørgsmaal om, at Staten skal drive sine Jernbaner. Nei, Staten optræder ikke her som industri-drivende; den tiltræder Styrelsen som Befolkningens naturlige Børge og Beskytter, som den Gæste, der er istand til retfærdigt at haandhæve en billig og ligelig Benyttelse af Jernbanerne for Alle. Dette er Statens Opgave,

naar den tager Jernbanernes Styrelse i sin Haand, men den vil netop ikke drive Banerne som Industri. — Man har sagt, at Statsdriften vil være dyrere end Driften ved private Selskaber; dette er ikke Tilfældet. Jeg benægter ikke, at den kan være dyrere, men jeg benægter, at den maa være dyrere. Ingen har bevilst Paastanden om, at Statsdriften vil være kostbarere. Der behøves til at staa i Spidsen for Ledelsen af Statsdriften af Jernbanerne en Mand med techniske Kundskaber, med Kjenndskab til Dampkraft og Maskineri og tillige med Kjenndskab til den Befolkning og til de Varer, som skulle befordres paa Banerne. Denne Mand bør ganske vist være lønnet; den Control derimod eller den Medhjælp, der paa Regjeringens Vegne behøves ved Siden af ham til Styrelsen af Driften, har jeg den bedste Tro til vil kunne faaes uden Lønning. Jeg troer, at det maa fremhæves som Noget, man med Glæde maa anerkjende hos den høitagtede nuværende Regjering, at den ved flere af de Love, der ere blevne forelagte i denne Session, har viist en stor Tillid til de stedlige Dræfter, og jeg tvivler ikke om, at disse heller ikke ville stusse den Tillid, der saaledes vises dem. Der er ikke nogenjomhelst Nødvendighed for, at Statens Administration af Jernbanedriften vil blive kostbar; jeg vil tværtimod paaftaae, at den kan indrettes meget billigere end den, som det private Selskab har. Man maa ikke troe, at de private Selskaber undvære Bureauer, Directioner eller andre saadanne Bestyrelsesformer, som ere kostbare, og som kunne bidrage til en langsommere Forretningsgang, nei, saadanne findes ogsaa overalt ved alle private Jernbaneselskaber. Jeg troer tværtimod, at Administrationen ved at komme i Statens Haand meget betydeligt kan indskrænktes netop paa Grund af, at det private Selskab er undergivet en stor Mængde private Indflydelser, der gjøre sig gjældende i selve Bestyrelsen, medens den ansvarlige Minister selv har Sagen i sin Haand og under sit Ansvar kan give en anden Mand under sig fuld Frihed og fuldt Ansvar